

ŽIVOT NA ŠPIČKÁCH

A photograph of a ballerina in a black tutu, captured in a graceful, arched pose. Her arms are extended, and her head is tilted back, looking upwards. The lighting is soft, highlighting the texture of the tutu and the contours of her body.

*Daria
Klimentová*
Hana Skálová

ROZHOVORY | Vyšehrad

Život na špičkách

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Daria Klimentová, Hana Skálová
Život na špičkách – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

ŽIVOT
NA ŠPIČKÁCH

Daria Klimentová

Hana Skálová

ŽIVOT
NA ŠPIČKÁCH

*Daria
Klimentová*
Hana Skálová

VYŠEHRAĐ

Photography by ASH.

Předmluva

Přede mnou sedí drobná štíhlounká žena, jejíž obličej zdobí úsměv: někdy menší, jindy se roztáhne do široka a jeho majitelka vyprskne smíchy. Poznaly jsme se roku 2018 v horkém srpnu, při natáčení reportáže. Měla tenkrát letní šaty a dobrou náladu. Nebylo to počasím. Nyní je sychravý konec listopadu, Daria má na sobě bílý rolák a dobrá nálada ji provází opět.

Tato baletka má za sebou úžasnou kariéru – přes tisíc představení na nejvýznamnějších světových pódii, nejslavnější hlavní role, slávu, ovace, ale také obrovskou dřinu, bolest a sebezapření. Sedíme v divadelní kavárně Nové scény Národního divadla. Na stolku má velkou kávu a dva chlebičky. Snaží se jíst pravidelně a chce přibrat, což se jí nedaří. Jsme v místě, kde jako osmnáctiletá absolventka konzervatoře začínala.

Daria Klimentová žije již více než čtort století v Londýně, kde se vdala, má tam rodinu, ale domů, do Prahy, pravidelně jezdí. Vyučuje tanec v londýnské Královské baletní škole, kde mají budoucí tanečníci vždy šest týdnů výuku a dva týdny volno. A právě v těch volných dnech Daria přijíždí za maminkou do rodného domu. Diář má vždy zaplněný termíny mnoha schůzek, ale co je pro nás, čtenáře, důležité – našla si čas i na několik vyprávěcích setkání. Mluví perfektně česky, bez jakéhokoli přízvuku, ale sem tam přece jen hledá slovo. Tak pojďme na to, první dámo baletu, a pěkně od začátku...

Hana Skálová

Od školky po maturitu – stále v pohybu

Jaké bylo vaše rodinné zázemí? Podporovali vás doma, nebo se rodiče spíš zhrozili, když jste jim sdělila, že chcete život protančit?

Rodiče mě velice podporovali. To oni mě dali v Praze 9 v pěti letech na gymnastiku. Později jsem přešla na Strahov. Jezdili jsme na závody, dost často jsem vyhrávala, a také jako družstvo jsme mívali medaile, takže mi to asi přirozeně šlo.

V reportáži pro pořad Gejzír, kterou jsme spolu natáčely, jste mi říkala, že si trenérka všimla vašeho talentu pro tanec. Jak jste se tedy dostala k baletu?

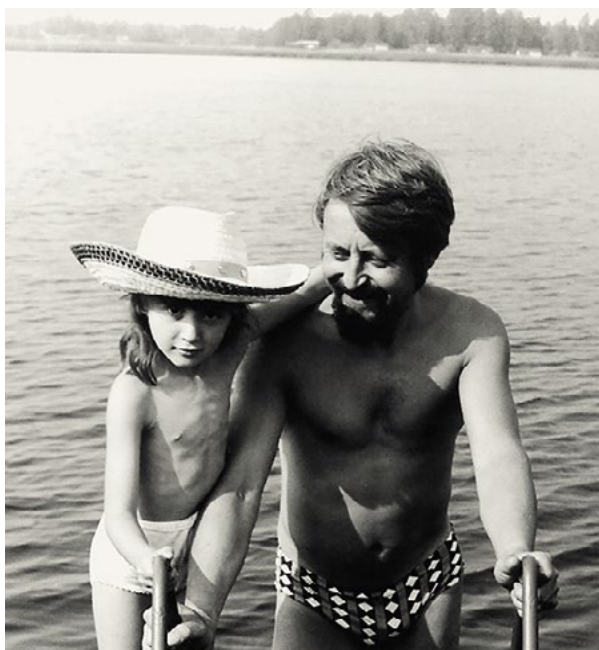
To bylo tak: my jsme v rámci gymnastiky měli i balet, asi hodinu týdně, abychom byli ladní. A naše trenérka, paní Cézarová – dodnes si pamatuji její jméno – řekla mým rodičům, že mám na balet talent. Ten prý má delší budoucnost než sportovní gymnastika. Od té doby jsem tuto milou paní neviděla. Já ji i hledala, když jsem jí chtěla poděkovat za podporu ve svých začátcích, ale nenašla jsem ji.

Jak často jste měla tréninky?

Teď už nevím, jestli to bylo každý den nebo párkrát do týdne, ale bylo toho hodně. Mně to ale nevadilo! Tatínek mě na tréninky vozil, babička i maminka mě tam vodily, zkrátka všichni se střídali, jak kdo mohl, abych mohla na Strahově vždy tři hodiny trénovat.

To muselo být velmi náročné pro malou holčičku...

Určitě ano, maminka říkala, že jsem ve škole i usínala. Zřejmě to nebylo jednoduché, ale já jsem byla malinká a asi jsem to necítila. Mě to šíleně bavilo a myslím, že nás zase tolik neohnili. Dalo se to zvládnout.

S bratrem Radomírem
(1972)

S tatínkem Zdeňkem
na dovolené
v Německu (1975)

Takže jste cvičila od školky, gymnastiku jste dělala od pěti let – a od té doby se nezastavila. Jak to bylo dál?

V páté třídě se mě zeptali, jestli bych chtěla jít na balet. Byla jsem v podstatě takové poddajné dítě, tak jsem vše odsouhlasila. Hlavně že jsem mohla cvičit. Cvičení, to byl celý můj svět. A oni mi říkali: „Ano, budeš tam cvičit, a hodně dlouho.“

Tak jsme šli na přijímací zkoušky na konzervatoř. Dělala jsem však až dodatečné zkoušky, protože jsme se o baletní škole dozvěděli pozdě, až po oficiálním přijímacím řízení. Předtím ještě přišel jeden problém: měla jsem mít doporučení od dětského lékaře, ale on mi ho nedal. Že prý mám ploché nohy, a proto budu mít s baletem velké problémy. Maminka se však nedala odbýt. Šli jsme k jinému lékaři, ten se na mě podíval, řekl, abych udělala provaz, a doporučení mi dal.

Zkoušky jsem udělala. Pamatuji si, že jsem měla vytleskat rytmus, a to mi myslím nešlo. Já z toho měla hrozný pocit, ale asi to nebylo tak strašné, když mě vzali. A ještě si pamatuji, že mi tam tahali nohy, že zkoušeli, jestli mám ty kyčle pořádně vytočené.

Co si pod tím máme představit, že vám „tahali nohy“?

Tahat nohy? To je tahat je až k hlavě, jestli udělám provaz a podobné věci. Já z té gymnastiky byla samozřejmě pružná, a to se jim líbilo. Komise také sleduje, jestli jste na balet stavěná fyzicky – to znamená dlouhé štíhlé nohy, baletní nártý a dlouhý krk, aby to vypadalo krásně. Protože když má dívka široké boky – ani nemusí být silná, ale má výraznou pánev, tak už by ji třeba nevzali.

A co když pak děvčata přiberou v pubertě?

To už je horší. V pubertě jsme ale většinou přibráli všichni, i já byla silnější, než jsem nyní. Ale na stavbě těla u dítěte se dá odhadnout, jak se bude vyvíjet. V pubertě jsme kulatější, a pak zhubneme, tak to mají snad všichni, i netanečníci.

Na konzervatoř jste se tedy dostala. Říkáte, že jste nemohla být bez pohybu, ale tato umělecká škola musí splňovat i všeobecně vzdělávací požadavky. Co matematika? Fyzika? Čeština? Které předměty vás bavily?

Předměty, které mě bavily? Mě bavil jen balet! Jenom balet, balet, balet. Matematika vůbec, tu k tanci nepotřebujete. My jsme ji měli pouze první čtyři roky.¹ Fyziku jsme se učili jen trošku. Ta naše škola byla specializovaná na tanec, především na balet, některé předměty byly jiné, než měly ostatní děti. Tenkrát se jmenovala Hudební a taneční škola – čtyři roky se chodilo na Vyšehrad a další čtyři roky pak do ulice Na Rejdišti v Praze 1. Tam už to bylo zaměřené jen na balet a jeho historii. Studium končilo maturitou.

V té době jsme měli také samozřejmě ruštinu, která se mi po celou moji kariéru velice hodila, protože jsem tančila často s ruskými partnery. V Rusku je balet velice tradiční a populární, Rusové patří mezi největší špičky v baletu. Také jsem tam často tančila jako host. A dále jsme ve škole měli francouzštinu, protože baletní kroky jsou nazvané francouzsky. Většina výrazů doslovně popisuje prováděný pohyb. Například *relevé* znamená „zvednutý“, je to pohyb, kterým se tělo zvedá na špičky nebo pološpičky. Nebo třeba *ouvert* znamená „otevřený“ – nohy jsou v otevřené pozici.

Cvičit mě vždy bavilo,
ale kladinu jsem
neměla moc ráda.
Na závodech ve věku
pěti let (1976)

¹ Tzn. od 6. do 9. třídy, jako na 2. stupni základní školy

Matematika si vás tedy nezískala. Co třeba čeština a jiné humanitní předměty?

Tehdy jsem se moc neučila, protože jak jsem stále trénovala, chodila jsem vždy domů velice unavená. Maminka chtěla, abych odpočívala, tak jsem si šla lehnout. Ale školou jsem prošla, to je hlavní.

Takže klíčový byl pro vás pohyb – zřejmě jste nebyla studijní typ...

Ne, to určitě ne. Já se soustředila jen na ten balet.

Jaká je skladba předmětů a jak celkově vypadá výuka na konzervatoři?

Tam jsme byli celý den. Začínalo se v osm nebo v deset hodin a končilo v pět nebo v šest. Měli jsme dvě hodiny baletního tréninku, pak třeba dvě hodiny historie baletu, poté dvě hodiny scénické praxe, kde jsme se učili různé variace, a pak zase hodinu, třeba ruštiny – tu se v té době povinně učili všichni. Takhle to bylo vždycky prostřídáné, že jsme si mohli odpočnout. Když přišla obědová pauza, to si pamatuji, že jsme někdy

S Petrem Šimkem
na konzervatoři
ve čtrnácti letech
(1985)

Když před téměř čtyřiceti lety viděla tuto fotku moje profesorka na balet Olga Pásková, řekla, že až budu jednou slavná, měla bych ji použít. :-)
Daria v jedenácti letech (1982)

Na baletní soutěži Prix de Lausanne v sedmnácti letech (1988)

s holkami chodily na lodičky – budova konzervatoře v ulici Na Rejdišti je na nábřeží vedle Palachova náměstí.

Učili jsme se také *pas de deux* – to tančíte s partnerem, dále charakterní tanec, improvizaci, moderní tanec, zkrátka různý baletní repertoár. Povinná byla i hra na klavír, což mně nešlo – maminka vždy říkala jako vtip, že jednou vyženu všechny sousedy. A učili jsme se hrát na kastaněty ke španělským tancům. Velice nás bavily i hodiny divadelního líčení.

A kromě baletu, co běžný život dospívající dívky? Byl čas i na kluky, na partu?

Samozřejmě. My jsme byli nejlepší kamarádi ve třídě, bylo nás jedenáct holek a pět kluků, takže taková malá třída. Dodnes se scházíme každý rok. Moji úžasní spolužáci mě vždycky ve všem podporovali. Byla jsem vybraná třeba na sólovou roli, a místo aby na mě ostatní žárlili, tak mi ji naopak přáli. Anebo když jsem jela na nějakou mezinárodní soutěž, třeba do Lausanne anebo do Varny, do Bulharska, a dostala se do finále, a někdy jsem i vyhrála, tak mě kamarádi velmi

podporovali. Pamatuji si, že jsem se vrátila a v baletní šatně to vyzdobili, všude byly nápisy „Vítáme tě zpátky“ a „Gratulujeme“ – to bylo opravdu úžasné.

To jsou krásné vzpomínky, avšak praxe pak asi zalitá sluncem vždy není – rivalitu v uměleckém světě ale probereme v samostatné kapitole. Teď mě zajímá první vstup do společnosti, kterým jsou pro dospívající taneční kurzy – chodili jste také do tanečních, když jste vlastně stále tančili ve škole?

Jistě. V šestnácti letech jsme začaly se spolužačkami chodit do tanečních. My jsme šly všechny holky ze třídy společně, jedenáct nás bylo. Celý den jsme tancovaly, a pak jsme ještě šly každý pátek do tanečních. A bylo to úžasné! Chodila tam taková prima parta kluků.

Takže dospívání v pohodě? Skvělá parta, a navíc škola, která vás bavila – co si víc přát?

To je pravda. Chodila jsem na konzervatoř opravdu ráda, vždyť jsem si ji dobrovolně vybrala. Víte, mně přijde, že dnešní studenti jsou tak rozmazlení, že všechno děláme pro ně a oni: „Jó, tenhle učitel mi nevyhovuje, tohle chci tak a tohle jinak...“ Já si nepamatuji, že bych v té době vůbec na něco takového pomyslela. Prostě přede mnou stál pedagog a já ho respektovala.

Autorita dospělých byla určitě větší. Dnes to učitelé vůbec nemají jednoduché...

Třeba u nás v Londýně já jako pedagog nemohu nic. Musím přemýšlet nad tím, jak to studentům mám říct, abych se jich náhodou nedotkla. Nedávno jednoho mého kolegu málem vyhodili, protože tři kluci napsali stížnost, že je nemá rád, že se zaměřuje na jiné, že se jim nevěnuje, že se ho bojí, že má moc silný hlas... samé nesmysly. A on nesměl dva měsíce učit. Šel s tím k soudu a nakonec vyhrál, ale bylo to pro něj i pro nás ostatní velice nepříjemné. Oni studenti mají dnes větší vliv než učitelé. To za mého mládí nebývalo.

Škola měla svou váhu a učitelé respekt...

Ano, ale právě ten respekt mě naučil disciplíně. Ti studenti půjdou jednou do souboru, tam bude choreograf, a to pak musíte dělat to, co on chce. A jim se to nebude líbit, tak co

se stane? Uraženě odejdou a nebudou mít práci? Disciplína je strašně důležitá.

V reportáži jste mi říkala, že disciplína je podmínkou veškerého úspěchu. Disciplína vůči sobě i respekt vůči druhým...

Přesně tak to je. Dneska nemají ani disciplínu, ani respekt... ale to jsem se rozpovídala... protože jsem našťvaná. Mladí chtějí mít všechno, ale nehodlají tomu nic dát.

Daria (vpravo) se svými učitelkami Olgou Páskovou a Kateřinou Slavickou a s kamarádkami ze třídy (1987). Bylo nás celkem 11 holek a 5 kluků. Když jsme měli hodinu *pas de deux*, tak museli kluci zvedat vždy dvě holky.

Vraťme se ještě ke studiu na konzervatoři. Které známé osobnosti vás učily? Koho jste obdivovala?

To byl pan profesor Jaroslav Slavický – je ředitelem konzervatoře, už nevím kolik let. Vyučovala mě také jeho manželka, paní Slavická. Oni byli v té době sólisté Národního divadla, a i když jsem tam pak nastoupila, pořád se mnou zkoušeli a pracovali. Takže já měla obrovské štěstí na pedagogy, i na to, že byli pořád stejní, protože když je student střídá, tak to podle mého názoru není dobré – ale samozřejmě to musí být výborný učitel. Pak jsem ještě měla úžasnou paní profesorku Olgu Páskovou,

